

12/08 – V9

Document vrijgegeven bij publicatie

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Dep. Vertrouwelijk

20210813B

Maatschappelijk Beeld en Uitvoeringstoets

Departementaal vertrouwelijk

NICTV

Maatschappelijk Beeld - Selectie signalen uit de samenleving (SCP)*

- Een aantal groepen in de samenleving blijkt harder te zijn geraakt door de coronacrisis dan andere groepen, waaronder groepen die al kwetsbaar waren vóór de coronacrisis. De verschillen namen op diverse gebieden toe, zoals in arbeid, inkomen, scholing, eenzaamheid en welbevinden.
- Jongeren, laagopgeleiden en mensen van niet-westerse herkomst zijn kwetsbaar vanwege hun kans op werkloosheid.
- Er zijn veel zorgen over de gevolgen van de crisis voor jongeren en jongvolwassenen. Veel maatregelen grepen in op de kern van hun sociale leven, terwijl contacten (face to face) met leeftijdsgenoten juist voor hen belangrijk zijn vanwege de ontwikkeling van hun identiteit. Bij hen zagen we met name tijdens de tweede lock-down een afname in het psychisch welbevinden en een hoog percentage met enige tot sterke eenzaamheidsgevoelens. Langdurige eenzaamheid kan leiden tot psychische klachten.
- Het kunnen volgen van fysiek onderwijs en bezoeken van stageplekken kan niet alleen bijdragen aan mentaal welbevinden bij scholieren en studenten, maar ook de leeropbrengst en sociale vaardigheden bevorderen.
- Mensen hebben soms beperkte mogelijkheden tot thuiswerken en er treden mogelijke (gezondheids)klachten op bij sommigen door langdurig en/of structureel thuiswerken.
- Horeca en evenementen vervullen een belangrijke maatschappelijke, culturele en economische waarde, en dragen bij aan identiteitsvorming.
- Er is nog veel onduidelijk over de (langdurige) gevolgen van de coronacrisis. Een deel van de mensen houdt langdurig klachten van een corona infectie. Ook psychische klachten herstellen vaak langzaam en gaan vaak gepaard met een hoge ziektelast. Het is onzeker in hoeverre achterstanden in leerprestaties en toegenomen ongelijkheden op de arbeidsmarkt te overbruggen zijn.
- Het sociaal vertrouwen is na een kleine opleving aan het begin van de coronacrisis, al in de zomer van 2020 iets gedaald en sindsdien stabiel en weer terug rond het niveau van voor de coronacrisis.
- Ook het politiek vertrouwen was hoog aan het begin van de crisis, maar is daarna sterk gedaald.
- Recente cijfers van de RIVM gedragsunit laten zien dat het vertrouwen in de aanpak van de coronacrisis richting de zomer weer is toegenomen. Het draagvlak voor de basismaatregelen is nog steeds hoog en varieert in laatste meetronde (juli 2021) van 79,8% voor 'was vaak je handen' tot 88,9% voor 'thuisblijven bij klachten'. De naleving is vaak (veel) lager. In juni 2021 was 70% het niet beu om zichzelf te beperken om kwetsbare mensen te beschermen.
- Er is een overlap in kenmerken van de groepen die kwetsbaar is voor sociaal economische gevolgen van de crisis, de groepen met een verhoogd risico op ernstige gevolgen van corona en de groepen met een lage bereidheid voor vaccinatie. Maatregelen die in het nadeel zijn van mensen die zich niet laten vaccineren zou een verdere tweedeling in de samenleving in de hand kunnen werken.
- De coronacrisis legt het vergrootglas op weeffouten in de economische en maatschappelijke instituties, bijvoorbeeld rond kwetsbare posities van werkenden op de arbeidsmarkt en tekortschietende hulpverlening in het sociaal domein.
- Andere belangrijke maatschappelijke vraagstukken die bestonden vóór de pandemie zijn niet weg, bijvoorbeeld het klimaatvraagstuk en de houdbaarheid van formele en informele zorg in de toekomst.
- De sociaal-maatschappelijke gevolgen van de crisis – zoals een lager psychisch welbevinden, eenzaamheidsgevoelens en opgelopen schulden - herstellen zich minder snel dan de besmettingscijfers. Het is belangrijk de ontwikkeling in sociaal-maatschappelijke effecten in het oog te houden.
- Veel burgers en bedrijven hebben laten zien dat zij bereidwillig en daadkrachtig zijn om oplossingen te bedenken en te organiseren voor maatschappelijke problemen. Geef ze het vertrouwen dat zij kunnen bijdragen aan het openen en herstellen van onze samenleving.
- Een oproep tot verantwoord gedrag is bij versoepelingen uiteraard van belang, ook richting jongeren, maar voorkom dat mensen groepsgewijs de schuld krijgen bij optredende virusuitbraken.
- Herstelbeleid moet zo spoedig mogelijk en in onderlinge samenhang worden vormgegeven.
- Het is van belang om in herstelplannen ook terugvalopties op te nemen, waar sectoren en instellingen in het geval van eventuele virusuitbraken zelf meteen gebruik van kunnen maken (zoals bv. gebruik van beschermende materialen en aangepaste looproutes).
- Hierbij zijn duidelijkheid, transparantie, consistentie, gelijke behandeling en representatie belangrijk in zowel besluitvorming en beleid als in de uitvoering.

2 * Zie [SCP Dossier maatschappelijke effecten corona](#) ; [SCP adviesbrief Bouwstenen voor Sociaal Herstel](#) ; [Briefadvies Planbureaus Een doorstart voor de samenleving](#); <https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/maatregelen-welbevinden/welbevinden-en-leefstijl>;

Maatschappelijk beeld – Naleving (10 augustus 2021)

Nieuw en noemenswaardig

- Veiligheidsregio's geven aan dat de aandacht voor de basisregel afstand houden minder is geworden, vooral in de horeca staat deze regel onder druk. Daarnaast geven enkele regio's dat er gehandhaafd moet worden op de sluitingstijd van horeca.
- Het aantal verplaatsingen voor werk en onderwijs is afgenomen. Dit hangt samen met de vakantieperiode.
- Het wegverkeer bij de grens met België is doordeweeks gestegen, en vertoont in het weekend schommelingen. Het wegverkeer bij de grens met Duitsland is gedaald. Dit laatste komt mogelijk door de beperkingen die gelden bij het inreizen van Duitsland doordat Duitsland Nederland heeft benoemd als hoogincidentiegebied.
- Het aantal vluchten via Nederlandse luchthavens is over de afgelopen weekend gestegen.
- De Coronagerelateerde meldingen bij de Inspectie SZW neemt na een stijging van een aantal weken de afgelopen 2 weken weer af. Het merendeel van deze klachten en signalen gaat over zieke werknemers op de werkvloer, quarantaine maatregelen en thuiswerken niet toegestaan. De sectoren met de meeste meldingen betreffen groot-en detailhandel, zakelijke dienstverlening/onroerend goed en industrie.

Algemeen beeld

- Het OV-gebruik is gedaald. Dit hangt samen met de vakantieperiode.
- Het personenverkeer op de hoofdwegen is redelijk stabiel.
- De Veiligheidsregio's melden dat het aantal ontvangen quarantaine verklaringen en het aantal controles vergelijkbaar is met voorgaande week. Van de 25 regio's hebben 21 regio's gegevens aangeleverd.
- Veiligheidsregio's geven aan dat de aandacht voor de basisregel afstand houden minder is geworden, vooral in de horeca staat deze regel onder druk. Daarnaast geven enkele regio's dat er gehandhaafd moet worden op de sluitingstijd van horeca.
- Sinds 10 juli, het moment van sluiting van disco's en nachtclubs etc., is er een daling in pinbetalingen zichtbaar voor de drinkgelegenheden binnen de horeca. Pinbetalingen in de horeca waren sinds de versoepelingen van de maatregelen sterk toegenomen.
- De Coronagerelateerde meldingen bij de Inspectie SZW nemen verder toe, het merendeel gaat over zieke werknemers, huisgenoten en collega's, thuiswerken en quarantaine. De provincies waarin het meeste meldingen worden gedaan zijn Noord-Holland, Zuid-Holland en Brabant. De sectoren met de meeste meldingen zijn, Groot-detail Handel, Horeca, cultuur recreatie & sport.

Drukte in de binnensteden (geen nieuwe data beschikbaar)

- In zowel de passantentellingen als het aantal parkeertransacties op straat is een daling waarneembaar, mogelijk een effect van de zomervakanties en het warme weer.
- Het aantal offline transacties ligt na stap 4 nog altijd rond 10% onder normaal (2018/2019), wel is het gemiddelde offline transactie bedrag hoger. Dit kan betekenen dat consumenten als ze in een 'fysieke' winkel iets kopen, meer aankopen tegelijk doen dan voor corona.
- Uitgaven binnen de categorie non-food retail zijn stabiel rond normaal. Alhoewel er meer uitgegeven wordt aan goederen dan aan diensten, komen deze uitgaven niet perse terecht bij fysieke winkels omdat ook na de recente versoepelingen nog steeds veel goederen online worden gekocht.
- Food retail uitgaven zijn boven normaal, maar het verschil met 2018/2019 wordt de afgelopen weken kleiner, mogelijk doordat mensen weer meer naar horeca gaan.
- Uitgaven aan diensten zijn nog onder normaal, maar dit herstelt zich wel. Alleen uitgaven in de subcategorie hotels & accommodaties (mogelijk het effect van vakantie in eigen land) en tankstations & parkings (mogelijk het effect van de hoge brandstofprijzen) zijn boven normaal.

Gedragsonderzoeken van de Corona GedragsUnit

- Uit het *driewekelijkse* RIVM trendonderzoek blijkt dat na een aanvankelijke dip in het laten testen bij klachten is er nu sprake van een stijging in de naleving. Ook het thuis blijven bij klachten stijgt mee. Handenwassen is de minst nageleefde regel.
- Het *zeswekelijkse* RIVM *gedragsonderzoek* wijst uit dat er meer sociale activiteit is, waarbij afstand houden steeds lastiger wordt.
- Uit ditzelfde onderzoek blijkt dat er over het algemeen minder getest wordt en de quarantaineplicht minder wordt nageleefd dan andere maatregelen. Als testen en quarantaine na buitenlandse reizen laag blijven, kan dit een risico zijn voor de verspreiding van het virus en -varianten.
- Ook blijkt dat er meer zelftesten worden gebruikt: bij milde klachten wordt een zelftest gedaan, bij zwaardere klachten een GGD test. De meeste mensen hertesten bij de GGD na een positieve zelftest.
- Daarnaast blijkt dat het virus over het algemeen als minder dreigend wordt ervaren.
- Tot slot concludeert het RIVM dat het merendeel van de ouders kinderen tussen 12 en 18 jaar zou laten vaccineren. Dit komt overeen met wat jongeren zelf rapporteren. In het algemeen geldt dat vaccinatiebereidheid hoger is voor oudere kinderen.

Hoofdpijnen Sociaal Maatschappelijke Reflectie SCP op maatregelen

Loslaten beperkingen in het onderwijs

- Het kunnen volgen van fysiek onderwijs en bezoeken van stageplekken kan niet alleen bijdragen aan mentaal welbevinden bij scholieren en studenten, maar ook de leeropbrengst en sociale vaardigheden bevorderen.
- In de periode van de tweede lockdown is onder jongeren onder meer het sociaal en psychische welbevinden sterk onder druk komen te staan. Het is van belang de sociale en psychische impact op deze groep zwaar te laten wegen in de besluitvorming.

Vervallen thuiswerkadvies

- Er zijn verschillende onderzoeken gedaan naar het aandeel van de werkenden dat thuiswerkt. Het aandeel dat (deels) thuiswerkt varieert daarin tussen circa 40% en 73%.
- Vooral hoger opgeleiden en mensen met een kantoorbaan hebben goede mogelijkheden om thuis te werken.
- Binnen de groep die thuis kan werken daalde het aandeel van de werktijd dat thuis wordt gewerkt van 76% in januari naar 63% in juni (RIVM, coronadashboard). Het draagvlak voor thuiswerken daalde in dezelfde periode van 86% naar 64%.
- Onderzoek van TNO laat zien dat, net als voor de COVID-19 pandemie, een substantieel deel van de thuiswerkers in 2020 last had van gezondheidsklachten. Toch is driekwart van de thuiswerkers tevreden met het leven.
- Het thuiswerkadvies loslaten betekent niet dat er terug wordt gegaan naar de oude situatie. Uit onderzoek van TNO blijkt dat bijna 1 op de 4 thuiswerkers ook na de crisis grotendeels thuis wil blijven werken. Daarnaast wil 43% thuiswerken combineren met werken op locatie.

Verruimen horecabezoek en evenementen

- Vrijtijdsbesteding draagt bij aan ontspanning, ontmoeting, ondersteuning en onderscheiding, en kan er juist in tijden van tegenslag enorm toe doen.
- Het verder verruimen van deelname en bezoek aan culturele activiteiten, evenementen, horecabezoek en andere locaties biedt mensen meer mogelijkheden voor activiteiten buitenshuis. Een groep mensen heeft daar sterke behoefte aan. Het verruimen van mogelijkheden hiervoor kan een bijdrage zijn aan een verbetering van hun (fysieke en mentale) welbevinden.
- Er zijn veel zorgen over de mentale gevolgen van de crisis voor jongeren en jongvolwassenen. Bij hen zagen we tijdens de lockdowns een afname in het psychisch welbevinden en toename van eenzaamheid. Contacten (face to face) met leeftijdsgenoten zijn juist voor hen belangrijk en dragen bij aan de ontwikkeling van hun identiteit. Jongeren vormen een belangrijke doelgroep van horeca, entertainment en evenementen en een verruiming van de mogelijkheden voor bezoek daaraan draagt ook bij aan hun mogelijkheden voor ontmoeting met leeftijdsgenoten.

Hoofdlijnen Sociaal Maatschappelijke en Economische Reflectie

Trojka op maatregelen

1: Geef prioriteit aan het bij aanvang van het schooljaar loslaten van de 1,5 meter (net als in het VO) in MBO en HO.

Onderwijs op afstand is uit SME-perspectief kostbaar.

- Loslaten van de 1,5m norm zorgt dat onderwijsinstellingen weer volledig les kunnen geven. Op dit moment moet in delen van het onderwijs (MBO en HO) nog steeds 1,5 meter afstand worden gehouden. In grote delen van het MBO en HO vindt onderwijs nu al ruim 1,5 jaar op afstand plaats.
- Beperkte contacturen leiden tot minder motivatie bij studenten met mogelijk vroegtijdige schoolverlating tot gevolg. De kwaliteit van het mbo-onderwijs is "zwaar onder druk" komen te staan volgens de onderwijsinspectie, omdat de praktische inslag van het mbo zich slecht leent voor onderwijs op afstand. Dit leidt tot blijvende schade voor leerlingen en de economie.
- Daarnaast vormen met name de schoolsluitingen op de lagere niveaus van het MBO een risico voor de kanselijkheid: kwetsbare jongeren zijn oververtegenwoordigd op deze opleidingen en zijn in het algemeen gebaat bij direct contact, goede faciliteiten, directe ondersteuning en uitleg voor hun studiesucces. Ook in het HO worden kwetsbare studenten harder getroffen door thuisonderwijs.
- Het welbevinden van leerlingen, studenten en leraren staat onder druk. Onderwijsinstellingen zijn belangrijke ontmoetingsplaatsen voor studenten en leerlingen en vervullen zo een belangrijke sociale functie.

Beperkingen in het onderwijs roepen ook vragen op over een eerlijke verdeling van de SME-schade.

- Van leerlingen in het MBO en HO wordt nu ruim 1,5 jaar solidariteit gevraagd. De maatregelen gaan ten koste van hun leerprestaties en welbevinden, terwijl de risico's van het virus voor hen gering zijn. Bovendien zijn docenten die dit willen inmiddels volledig gevaccineerd.

Het nieuwe schooljaar is een logisch moment om de 1,5m los te laten.

- Op die manier kunnen docenten en studenten een goede start maken aan het nieuwe jaar, en wordt onzekerheid over de vraag "wanneer dan wel?" voorkomen.
- Dit lost tevens een praktisch probleem op: onderwijsinstellingen hoeven niet na een aantal weken onderwijs nieuwe roosters te maken.

2: Het loslaten van de 1,5 meter norm leidt tot sociaalmaatschappelijke en economische baten. Weeg daarom de baten van het loslaten van de 1,5 meter norm af tegen het epidemiologisch risico ervan. Ditzelfde geldt voor aanvullende beperkingen die specifiek in de horeca gelden (sluitingstijden en verbod op entertainment).

Positieve epidemiologische ontwikkelingen en verminderde naleving leiden tot afnemende baten van de 1,5m norm

- Met een snel oplopende vaccinatiegraad en het toenemend aantal mensen met doorgemaakte infectie zullen de voordelen van de 1,5m norm verder afnemen.
- Met verminderde naleving van de 1,5 meter norm nemen de baten van het vasthouden aan deze norm steeds verder af.

Het loslaten van de 1,5m norm, wanneer de epidemiologische situatie hier ruimte voor biedt, neemt een belangrijke belemmering weg voor ondernemers om op volle kracht te kunnen ondernemen. Ook verhoogt dit het welbevinden en stelt het mensen in staat om hun levens in te richten zoals zij dat willen.

- Uit onderzoek van de Rabobank blijkt dat 11% van de Nederlandse economie niet (goed) op meer dan anderhalve meter afstand van anderen kan plaatsvinden. Het gaat dan vooral om de horeca, zorg, cultuursector en overige dienstverlening.
- Loslaten van de 1,5m norm verhoogt welbevinden, omdat het innig contact met naasten en grotere bijeenkomsten met familie of vrienden weer mogelijk maakt. Daarnaast stelt het mensen in staat om belangrijke gebeurtenissen, zoals huwelijken of begrafenissen, in te richten zoals zij dat willen.
- Tot slot stelt het loslaten van de 1,5m norm mensen in staat om alledaagse dingen te doen, zoals op kantoor werken, uitgaan met vrienden of een congres bijwonen.

3: Neem een helder besluit over de voorwaarden waaronder evenementen de komende maanden kunnen plaatsvinden, en vanaf welke datum welk regime geldt.

Evenementen kennen een lange voorbereidingstijd, en hebben dus tijdig duidelijkheid nodig óf en onder welke eventuele voorwaarden zij plaats kunnen vinden. Voor evenementen vanaf september is snelle helderheid dus van belang.

- Bij uitblijven van een heldere datum wanneer zonder beperkingen in de capaciteit (desgewenst met inzet van coronatoegangsbewijzen) valt de markt van zakelijke evenementen voor het tweede jaar op rij het seizoen (september-december) in het water; om alle partijen in de keten zekerheid te geven is nu helderheid nodig. Duidelijkheid is hierbij belangrijker dan snelheid.

DGSC-19 indicatoren

- Het draagvlak voor de 1,5m afstandregel en drukte mijden is hoog (85% en 87%*). Deze maatregel wordt ook redelijk goed opgevolgd (63% en 66%*). Vanuit dit perspectief is er geen urgentie om de maatregel te versoepelen.
- De 1,5m afstandregel is een van de meest effectieve maatregelen om besmetting te voorkomen en staat voor veel mensen symbool voor de hele corona aanpak. Het laten vervallen van deze maatregel roept het beeld op dat de strijd tegen Corona voorbij is en maatregelen niet langer nodig zijn. Dit kan een negatief effect hebben op het naleven van andere maatregelen als handen wassen, testen en thuisblijven bij klachten.
- Bij het vervallen van de 1,5m regel is het daarom heel belangrijk een nieuw narratief over eigen verantwoordelijkheid te bieden. Dit nieuwe verhaal moet een duidelijk en stabiel perspectief bieden voor de komende tijd en een duidelijke overgang markeren met de huidige aanpak. Bijv: De strijd tegen Corona is in een nieuwe fase terecht gekomen, waarbij we als overheid een beroep doen op de eigen verantwoordelijkheid van burgers. Dit betekent dat deze term vanuit beleid goed ingekleurd moet worden door:
 - Uitleg over vaccinatiestrategie (wat bedoelen we met eigen verantwoordelijkheid als het gaat om vaccinatie? Welke aanvullende maatregelen moet je treffen als je ervoor kiest je niet te laten vaccineren? Welk gedrag willen we dan zien? Is het dan verstandig om toch afstand te bewaren? Drukke te vermijden etc.?)
 - Uitleg over teststrategie (wat verwachten we van mensen die wel én niet gevaccineerd zijn? Is preventief testen nuttig/noodzakelijk als je bent gevaccineerd? Doe je dat zelf of bij de GGD? Wanneer moet je je laten testen als je al bent gevaccineerd? Is dat nog steeds bij milde klachten? Wat zijn milde klachten?)
 - Uitleg over de strategie als geheel: accepteren we dat de mensen die op de IC belanden voornamelijk niet gevaccineerd zijn? Welke risico's nemen we en welk resultaat vinden we acceptabel?
- Vanuit gedragsoptiek is het niet aan te bevelen alles in 1x te versoepelen: dat wekt de suggestie dat alles weer mag en er geen risico's meer zijn. Gedoseerd versoepelen biedt de mogelijkheid om te blijven benadrukken wat er nog wel noodzakelijk is (handen wassen, testen en thuisblijven bij klachten etc.)
- Testen voor toegang kan een belangrijke motivator zijn voor jongeren om zich alsnog te laten vaccineren. Als de indirecte kosten van niet vaccineren hoger worden (meer moeite om via toegangstesten ergens binnen te komen dan voor vrienden die wel gevaccineerd zijn) kan vaccinatie voor deze doelgroep aantrekkelijker worden.
- In geval van een eerder loslaten van de 1,5 metermaatregel deze pas toepassen bij de start van schooljaar en niet al tijdens de introductieweek.
- Dit laatste kan mogelijk tot verwarring leiden in de praktische uitvoerbaarheid.

Dep. Vertrouwelijk

Hoofdlijnen Uitvoeringstoets

Hoofdlijnen Uitvoeringstoets: Uitvoering en Handhaving Rijk

Essentie

- Het loslaten van de 1,5m norm en het vervallen van de mondkapjesplicht in combinatie met de genoemde opties, betekent dat er feitelijk geen enkele strafrechtbepaling meer geldt.
- Daarmee komt een einde aan de bevoegdheid van de overheid om *gedrag* van mensen in het publieke domein af te dwingen
- Als alternatief blijft daarmee alleen over het fysiek (on)mogelijk maken van bepaalde gedragingen (bijv. door sluiting / afzetten / crowdmanagement door gemeenten)
- Blijvende aandacht gaat uit naar de communicatie van (overgebleven) maatregelen; de maatregelen moeten eenduidig, consistent en makkelijk uitlegbaar zijn
- Als basismaatregelen zoals de 1,5m norm worden losgelaten, dan zal de naleving bij een eventuele herinvoering hiervan beperkt zijn. Een beperkte naleving bemoeilijkt de handhaving.

Handhaving

- Maatregelen, nu en in de toekomst, zouden allereerst gebaseerd moeten zijn op een medisch noodzaak, gevolgd door maatschappelijk draagvlak en handhaafbaarheid
- Het onnodig in stand houden van maatregelen heeft een negatief effect op het draagvlak en de naleving, hetgeen mogelijk problemen oplevert in de (bestuurlijke) handhaving
- Handhaving op excessen richt zich primair op het doen stoppen van de overtreding, strafrechtelijk wordt momenteel nauwelijks opgetreden. Bestuursrechtelijk is het voor gemeentelijke handhavers ondoenlijk om overal toezicht te houden en/of te handhaven, omdat ook door sectoren zelf en masse regels (on)bewust overtreden worden.
- Onderscheid tussen toezicht en handhaving: toezicht is nodig om intrinsieke naleving te bewerkstelligen. Handhaving is slechts een sluitstuk van overheidsingrijpen, dat in principe overbodig zou moeten zijn. Benoem voor iedere sector-gerichte maatregel expliciet de toezichthouder (dat is dus wat anders dan handhaver) en genereer daarvoor ook capaciteit of prioriteit.
- Naleving van de voorwaarden en regels binnen horeca en evenementen is expliciet de verantwoordelijkheid van de ondernemers/exploitanten/organisatoren. Politie en OM hebben geen rol in de controle en handhaving in bedrijven, horeca en evenementen, met uitzondering van excessen op het gebied van openbare orde en binnen haar reguliere

taak (als 'sterke arm').

- Bij een eventuele opschorting van coronatoegangsbewijzen is er geen rol belegd in het toezicht of de handhaving door de politie
- Bij het moment van opschorting van coronatoegangsbewijzen dient zorgvuldig een afweging gemaakt te worden in het moment van ingang en de omvang van de opschorting/sluiting (heel uitgangsgedrag of slechts één horecazaak); de effecten op de openbare orde en veiligheid moeten worden meegewogen.

Capaciteit

- Politie en hulpdiensten hebben een forse extra inzet gepleegd waarop hersteltijd nodig is, zodat verlof opgenomen kan worden en tijd besteed kan worden aan noodzakelijke opleidingen, trainingen, (her)certificeringen en uitgestelde politiezorg.
- Ten aanzien van evenementen, is het daarom noodzakelijk dat organisatoren, sectoren en branches, meer dan voorheen, eigen openbare orde en veiligheidsmaatregelen nemen. Dit kan gekoppeld worden aan de vergunningsvoorwaarden.
- In afstemming met het bevoegd gezag zijn scherpe afwegingen nodig over een terughoudende inzet van politie en hulpdiensten bij evenementen. De beperkte beschikbare capaciteit kan leiden tot negatieve advisering op het aangevraagde evenement.

Hoofdlijnen Uitvoeringstoets: Uitvoering en Handhaving Lokaal

Algemeen

- In de handhavingspraktijk zien we dat als maatregelen eenmaal zijn afgeschaft ze moeilijker weer opnieuw te implementeren zijn. Dat geldt waarschijnlijk sterk voor de 1,5 meter-maatregel.
- Aandacht moet er zijn voor de mensen die terughoudend zijn in het meedraaien in een samenleving waarin alle maatregelen zijn afgeschaft. Het zal gaan om een klein percentage maar er is een mogelijkheid van een parallelle samenleving. Neem dit bijvoorbeeld mee in de publieksvoorlichting.
- Polarisation in de samenleving tussen met name mensen die om niet-medische redenen geen vaccinatie hebben gehad en de mensen die dat wel hebben is een risico. Mogelijk kan dit, bijvoorbeeld bij een opleving van het virus, tot conflicten leiden tussen deze twee groepen. Bijvoorbeeld tussen ouderen en jongeren, mensen met een migratieachtergrond, mensen in streng religieuze gebieden.
- De communicatie behoort daarom inclusief te zijn en tweespalt in de samenleving te voorkomen, maar bijdragen aan saamhorigheid ongeacht het persoonlijke uitgangspunt op thema's als vaccinatie, besmettingsgevaar etc.

Het gebruik van toegangsbewijzen vervalt

- Een logische stap als de 1,5 meter wordt losgelaten, maar bij grote evenementen zou dit nog steeds een optie moeten zijn, vooral met oog op eventuele oplevingen van het virus (en vergunningsverlenging waar een lange doorlooptijd voor staat).

Bezoekersnormen en deel algemene voorwaarden voor openstelling (1,5 meter, scheiden stromen) voor locaties en evenementen vervallen

- Maak duidelijk wat eventueel de nog wel geldende algemene voorwaarden zijn. Laat hierin geen verschil bestaan tussen sectoren maar trek alles gelijk.

Thuiswerkadvies vervalt

- Dit kan mogelijk leiden tot onrust, indien werkgevers gaan verplichten weer naar kantoor te komen. Er blijven mensen die bang zijn voor het virus en dus nog niet gebruik willen maken van het OV of op minder dan 1,5 meter van collega's (of klanten, etc.) te zijn. Maak in de communicatie duidelijk dat hier ruimte voor moet zijn.

Het loslaten van de 1,5 meter norm in het onderwijs

- Loslaten van de 1,5 meter in het onderwijs zal de naleving in de samenleving als geheel snel doen verminderen.
- Indien deze maatregel wordt ingevoerd, doe dat dan bij de start van het studiejaar om twee regimes op de onderwijsinstellingen binnen (relatief) korte tijd te voorkomen.

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: Juridisch (VR)

Algemeen

- De VR's geven aan dat de communicatie omtrent de nog bestaande maatregelen en adviezen van groot belang is en helderheid en perspectief geboden dient te worden voor sectoren die de maatregelen raken, zoals de evenementensector.
- Daarbij adviseren zij om de maatregelen zo eenvoudig mogelijk te houden en stapsgewijs af te bouwen met als aandachtspunt dat het beleid niet te vaak wordt gewijzigd. Dat draagt ook bij aan de naleving.
- Essentiële functies moeten voor iedereen veilig zijn en blijven.

Overwegingen ten aanzien van de continuering van het huidige maatregelenpakket, waarbij de 1,5 meter losgelaten wordt:

- De 1,5m is de basisnorm, afschaffing impliceert dat aanvullende maatregelen als placering en bezoekersaantallen niet meer nodig zijn en ook niet uitlegbaar zijn aangezien deze samenhangen met de afstandsnorm als basis.
- Het herinvoeren van de 1,5 meter is ongewenst onder meer uit handhavingsoogpunt.
- Een trapsgewijze afschaffing van maatregelen wordt geadviseerd, waarbij onder meer gedacht kan worden aan onderscheid buiten, binnen, geplacerd en ongeplacerd, eventueel met coronatoegangsbewijzen het aantal bezoekers vergroten, de norm van doorstroomlocaties vergroten.
- De VR's adviseren rekening te houden met de handhaafbaarheid van eventuele maatregelen.
- Houd rekening met het effect op de naleving van o.a. de 1,5m tot aan het moment van loslaten. Vanuit handhavingsoogpunt wordt het immers ingewikkelder om mensen aan te spreken op een norm die op korte termijn wordt afgeschaft.
- Zorg dat de Twm wel 'in de lucht blijft' dus verleng tijdig, zodat zo nodig snel kan worden opgeschaald.
- Het thuiswerkadvies versoepelen geeft mogelijk druk op OV. Vervallen thuiswerkadvies bevestigt de gedachte bij velen dat alles "onder controle" is en het oude leven weer gewoon opgepakt kan worden. Hetzelfde geldt voor het binnenlands reisadvies.
- De VR's adviseren ondernemers de vrijheid te geven om wel met mondkapjes/placering/ 1,5m te werken, indien zij dit nodig/wenselijk achten.
- De VR's vragen aandacht voor de volgende situaties:
 - Jeugd is nog niet volledig gevaccineerd, maar kan zich niet onttrekken aan situaties waar de 1,5 meter niet worden gehouden (scholen, sport, winkels).
 - Werksituaties, waarbij niet-gevaccineerde werknemers afstand willen houden.
 - Alertheid voor situaties in gebieden waar vaccinatiegraad en -bereidheid laag is
 - Sociale en psychische effecten van kwetsbaren die door loslaten 1,5 meter (maar aanwezigheid virus) voor isolement kiezen.

Overwegingen ten aanzien van het continueren van het huidige maatregelenpakket, waarbij de beperkingen in het onderwijs opgeheven worden:

- De naleving van de 1,5m komt in het geding, omdat studenten waarschijnlijk ook op andere locaties dan de onderwijsinstelling de 1,5m los zullen laten. Daarnaast is lastig uitlegbaar dat bij studentenverenigingen/introductiekampen/introtijd/studentenhoreca/ in de buitenruimte de 1,5m wel nodig is.
- De VR's vragen duidelijkheid te bieden of de mondkapjesplicht hier zal gelden.
- De VR's geven aan dat duidelijk afgebakend dient te worden waar de 1,5 wel en niet geldt op bijvoorbeeld het universiteitscomplex. Denk aan de universiteitsbibliotheek, in de horeca(kantine) en het sportcomplex.
- De VR's geven aan dat een logisch moment om de 1,5m los te laten in het onderwijs de start van het nieuwe schooljaar in september is.

Overwegingen ten aanzien van maatregelen 9 juli 2021 betreffende horeca:

- De VR's stellen voor het verbod op entertainment in de horeca schrappen, waarbij van belang is om helder te maken dat evenementen in de horeca onder dezelfde regels van evenementen georganiseerd kunnen worden.
- Sluitingstijden: medisch beeld is leidend. Vanuit handhavingsoogpunt geldt dat bij latere openingstijden de 1,5m de facto wordt losgelaten. Als tussenstap kan mogelijk worden gedacht aan de inzet van coronatoegangsbewijzen.

Overwegingen ten aanzien van het onder voorwaarden toestaan van eendaagse/meerdaagse evenementen.

- De VR's vragen helderheid en duidelijkheid te scheppen naar organisatoren van evenementen wat de regels de komende periode gaan zijn, waarbij het beleid niet wekelijks dient te wijzigen.
- De VR's vragen rekening te houden met grootschalige openbaar toegankelijke evenementen zoals een marathon en optochten door de stad. Ook na september staan deze nog op de planning.
- Als er versoepelingen komen, maak dan ook duidelijk dat er reguliere behandeltermijnen zijn.

Coronatoegangsbewijzen

- De VR's vragen het 24 uren regime van testen voor toegang te heroverwegen en de regeling zodanig aan te passen dat de inzet van coronatoegangsbewijzen een begin en eindtijd kent met een locatie die bij de start en het eind leeg is. Dus het geteste publiek eerst (volledig) moet vertrekken (scheiding van stromen). Na een pauze kan dan vervolgens de reguliere exploitatie zonder coronatoegangsbewijzen weer worden opgestart.

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: Inspectie I-SZW

- In het algemeen zien wij geen uitvoerings- of handhavingsknelpunten als de maatregelen worden versoepeld.
- We stellen wel een grote 'ongelijkheid' vast in sectorspecifieke regels en hoe de maatregelen worden nageleefd: in de detailhandel of volle supermarkten waar zowel personeel als winkelend publiek geen enkele maatregel nu al naleeft - een enkel mondkapje daargelaten - en kleinere winkels die slechts een paar klanten toelaten en daarom een 1,5m rij voor de deur hebben staan.
- In de horeca gelden voor restaurants binnen strenge regels (publiek en bedienend personeel) en voor terrasjes (in de praktijk) geen enkele regel meer. Het vermoeden is dat in de keukens geen maatregelen meer worden nageleefd.
- In musea en theaters zou tegen bovenstaande voorbeelden meer mogelijk kunnen zijn dan nu.
- In het OV veel dicht op elkaar zittende mensen. Voor zowel reizend publiek als de conducteurs een risico.
- Versoepeling van het thuiswerkadvies zou gepaard moeten gaan met aandacht voor arboproof maatregelen in de thuissituatie, de reissituatie van huis naar werk en maatregelen op de werkplek zolang de risico's nog boven een bepaald niveau zitten.
- De corona - RI&E van individuele bedrijven moet voor dat bedrijf uitwijzen welke ruimte er is voor het loslaten van maatregelen of het juist instellen van (nieuwe, effectievere) maatregelen. Zoveel mogelijk uitgaande van de arbeidshygiënische strategie. En dat is weer maatwerk per situatie. Het is daarom voor ons van groot belang dat het OMT heldere voorwaarden aangeeft wanneer de 1,5 meter losgelaten kan worden. Die voorwaarden moeten zo concreet mogelijk zijn zodat dat voor de werkgevers ook duidelijk is. Het is voor ons belangrijk dat we die voorwaarden op uitvoerbaarheid kunnen bekijken. Als Inspectie sluiten we voor werkgevers/werknemers aan bij de algemene maatregelen.
- Misschien nog ten overvloede: de risico-inschatting in geval van corona is uitermate complex. Zelfs de overheid met alle adviseurs en wetenschappers kunnen moeilijk inschatten wat de risico's zijn en wat de beste beheersmaatregelen. En als een werkgever niet mag verplichten om te testen of om een vaccinatiebewijs te vragen of een vaccinatie te eisen maak je het hem/haar wel heel erg moeilijk om een adequate risico-inventarisatie te maken. Vanaf het begin van de uitbraak zijn we ook steeds uitgegaan van de algemene maatregelen, waarbij we wel met name in de zorg extra maatregelen hebben gevraagd. Het is bijvoorbeeld niet zo dat mensen die zich bewust niet vaccineren, een afdwingbare claim hebben de vrijheid van andere werknemers te kunnen inperken om zich binnen de 1,5 meter te bevinden. Dat kunnen ze wel willen, maar het is geen plicht voor de werkgever om dat te bewerkstelligen. Tenzij dat uiteraard wettelijk geregeld wordt. Immers, de werkgever zou dan moeten weten wie wel of niet gevaccineerd is, verplicht moeten testen etc. of je krijgt de situatie dat de huisvesting beter en ruimer is voor bewust ongevaccineerden, hetgeen ontoelaatbare ongelijkheid oplevert.
- Wat verder opvalt bij de opties is dat er erg veel wordt losgelaten, maar dat er niets over ventilatie wordt gezegd. Die valt dan dus nog onder het huidige maatregelenpakket ('zorg voor voldoende verse lucht'). Hoe dit subjectieve criterium ('voldoende') goed vorm te geven is nog in ontwikkeling. De interdepartementale werkgroep ventilatie houdt zich hier ook mee bezig, afgelopen 3 augustus is er nog overleg geweest. Voor de handhaving is het van belang, dat dit criterium liefst zo snel mogelijk goed en concreet wordt ingevuld.

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: Gedrag (I van II; 11 augustus 2021)

Inzichten uit gedragsonderzoek

Draagvlak: Eind juli staat nog steeds drie kwart van de deelnemers aan het RIVM/GGD gedragsonderzoek achter de 1,5 meter maatregel, maar naleving wordt lastiger en neemt licht af (o.a. als gevolg van toename in drukte).

Procedurele rechtvaardigheid: Eind juli vond de helft van de deelnemers aan het RIVM/GGD gedragsonderzoek (ronde 14) dat de maatregelen niet op het juiste moment zijn versoepeld. Een derde van de deelnemers vond dat de overheid niet de juiste voorwaarden gebruikt om te versoepelen, half juni was dit ongeveer een vijfde.

Risicoperceptie: Eind juli is voor het eerst gevraagd of deelnemers zich zorgen maakten over de dreiging van nieuwe virusvarianten: ruim twee derde van de deelnemers aan het RIVM/GGD gedragsonderzoek maakt zich hier zorgen over.

Risicoperceptie: In onderzoek van de Universiteit Maastricht geeft een aanzienlijk deel van de eigen medewerkers aan zich zorgen te maken over hun veiligheid wanneer iedereen weer naar het werk zou komen zonder 1,5 meter afstand.

Procedurele rechtvaardigheid: In interviews met de RIVM Corona Gedragsunit geven mensen aan graag de reden achter de keuze voor bepaalde maatregelen en versoepelingen te willen weten en snappen. Geïnterviewden geven tevens aan dat het sluiten van scholen de belangrijkste maatregel was die zij niet terug willen, vanwege negatieve impact op leerprestaties en de sociale ontwikkeling van kinderen.

Leren leven met het virus

- Aanpassingen die organisaties moeten maken om zich aan te passen aan nieuwe maatregelen kosten tijd, ook om uit te testen of de aanpassingen het beoogde effect hebben. Organisaties zijn daarom gebaat bij enige tijd tussen de aankondiging van een wijziging in het maatregelenpakket en het daadwerkelijk ingaan ervan.
- Uit interviews en berichtgeving in de media signaleren we dat polarisatie in de samenleving gaande lijkt tussen voorstanders van het corona-beleid en tegenstanders en tussen gevaccineerden en ongevaccineerden (mag je meer toestaan voor gevaccineerden?). In interviews horen we terug dat mensen discussies met andersdenkenden hierover lastig vinden.
- Andere risico's in de samenleving waar zorgen over bestaan bij verschillende groepen betreffen onder andere eenzaamheid en andere psychische klachten, uitgestelde zorg, onderwijsvertragingen, woningnood en klimaatverandering. Dit vraagt om samen leren

balanceren tussen risico's.

- Om burgers in staat te stellen om zelf afwegingen te maken of zij zich veilig genoeg voelen om ergens naar toe te gaan en/of de 1,5 meter los te laten, kan gedacht worden aan fijnmaziger inzicht geven wat het percentage gevaccineerden is per wijk/gemeente/onderwijsinstelling/bij een evenement of wat de verwachte drukte is en mogelijkheid tot wel/niet afstand houden. Verken hierbij ook welke (ethische) grenzen er zijn om de burger te kunnen informeren.

Aandachtspunten voor communicatie

- Ook al is de vaccinatiegraad in rap tempo gestegen, er is nog een significante groep die gevaccineerd wil worden of recent gevaccineerd is, maar die nog niet volledig beschermd is (afhankelijk van vaccin 2 tot 4 weken na de laatste prik). Uitleg is wenselijk bij welk percentage van de bevolking met volledige bescherming verdere versoepelingen in het maatregelenpakket acceptabel zijn. En wat de gevolgen kunnen zijn van verschillen in beschermingsgraad tussen subgroepen.
- Oorzaak van de aanscherpingen in de maatregelen van 9 juli waren de olopende besmettingsaantallen. Daarmee lijkt impliciet het signaal afgegeven dat het doel van de pandemiebestrijding - naast beschermen van kwetsbaren en het laag houden van de druk op de zorg - ook is om de besmettingsaantallen aan zich laag te houden.
- Ook anderen indicatoren zijn in beeld (geweest), zoals druk op de zorg, een signaalwaarde van 7 per 100.000 besmettingen (Coronadashboard), max 5% positieve coronatests (WHO) en een hoge vaccinatiegraad, als uitweg uit de crisis. Dit vraagt om heldere uitleg welke indicatoren leidend zijn in de komende periode voor zowel landelijk, regionaal als lokaal beleid en inzet.
- Inconsistenties en snelle aanpassingen in beleid leveren verwarring op. Hoe concreter de communicatie hierover hoe beter. Denk aan: wat valt er wel/niet onder een maatregel. Wat betekent het loslaten van de 1,5m bijvoorbeeld voor handen schudden, knuffelen en zoenen op de wang. Plus uitleg over besmettingsroutes - is het zinvoller om je winkelkarretje te ontsmetten of om 1,5m afstand te houden bij het winkelen bijvoorbeeld.
- De routekaart en openingsplan op rijksoverheid.nl zijn niet meer actueel - dit kan afbreuk doen aan het vertrouwen in de overheid en het illustreert hoe lastig het is voor mensen om te volgen wat de strategie en de beoogde vervolgstappen zijn in de pandemiebestrijding.

* De vraag of de Nederlandse overheid op de juiste momenten maatregelen instelt of versoepelt is eind juli voor het eerst opgenomen in het gedragsonderzoek van RIVM en de GGD'en.

Dep. Vertrouwelijk

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: Gedrag (II van II)

Toekomstperspectief 'Leren leven met corona'

Het Corona-virus en al haar varianten zullen aanwezig blijven in ons leven.

Belangrijk daarom om burgers, branches en overheden te betrekken en mede-eigenaarschap te geven van deze nieuwe realiteit. En ook weer oog te hebben voor andere risico's in de samenleving waarmee we samen moeten leren balanceren.

Dit vraagt om ruimte en faciliteren van het zelforganiserend vermogen van burgers (microniveau), van sectoren/branches/organisaties/werkgevers (mesoniveau), met aandacht voor de eigen rol van de overheid (zoals rol veiligheidsregio's) en de internationale context (macroniveau).

Daarbij hoort:

- stapsgewijs en gecontroleerd versoepelen: met enige traagheid en niet alles tegelijk om jojo-effecten te voorkomen
- een duidelijke strategie hoe om te gaan met ervaringen: welke indicatoren zijn daarbij leidend? Wordt lokaal/regionaal ingrijpen mogelijk met intensivering BCO en maatwerk in maatregelen?
- doelgroepen/sectoren/branches betrekken om veilige omgevingen mogelijk te maken zodat uitsluiten van mensen wordt voorkomen en mensen zich niet gedwongen voelen om zich in voor hen onveilige situaties te begeven
- mensen in staat stellen om zelf een risico-inschatting te maken en ze daarbij faciliteren en adequaat informeren

Dit vraagt ook om aandacht voor solidariteit: tegengaan van polarisatie

- Oog hebben voor de groep mensen die zich onveiliger/kwetsbaarder voelt
- Solidair zijn met mensen die niet kunnen of willen worden gevaccineerd
- Mensen niet dwingen om zich in situaties te begeven die onveilig voor hen voelen (bijvoorbeeld door drukte of lage vaccinatiegraad)
- Agressieve, directieve communicatie over naleving en vaccinatie kan averechts uitwerken

En om aandacht voor welvinden: onderwijs en ontmoetingen.

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: NKC (I van II)

Algemeen

- Naar verwachting zal een behoedzame koers bij het intrekken van de resterende maatregelen op draagvlak kunnen rekenen bij een groot deel van de samenleving. De samenleving heeft gezien wat er gebeurt als er te veel maatregelen worden ingetrokken.
- Voorkom het beeld van een nationale 'freedom day'. Dat is in tegenspraak met de behoedzame koers.
- Het helpt voor het draagvlak als de vaccinatiegraad gebruikt wordt voor de onderbouwing van de keuzes voor het stap voor stap loslaten van de maatregelen en de momenten waarop die maatregelen daadwerkelijk vervallen.
- Laat ook goed zien (onder meer in de persconferentie) welke regels er nu nog gelden.

Loslaten 1,5 meter

- In de praktijk is de 1,5 meter op veel plekken en door veel mensen al losgelaten. Het is dan ook belangrijk om te benadrukken waarom het nog steeds een belangrijke maatregel is en op welke plekken dit nog in stand blijft.
- Gezien de maatschappelijke consequenties is het goed uitlegbaar om voorrang te geven aan het loslaten van de 1,5 meter in het onderwijs (inclusief overige nog geldende maatregelen). Dit zal kunnen rekenen op draagvlak. Maar juist leerlingen en studenten hebben nog niet allemaal de kans gehad volledig gevaccineerd te zijn. Met het risico dat er brandhaarden in onderwijsinstellingen ontstaan. Voor het draagvlak is het relevant om dit dilemma te schetsen en aan te geven waarom het toch belangrijk is dat het onderwijs verder open gaat.
- Het risico is dat de naleving buiten het onderwijs van de 1,5 meter verder daalt, na loslaten hiervan in het onderwijs. Extra communicatieve aandacht voor de 1,5 meter kan naleving versterken.

Coronatoegangsbewijzen (CTB)

- Voor het draagvlak is het relevant om te laten zien op welke punten het CTB is aangescherpt en waarom het nu veiliger is om het in te zetten (en ook omdat de vaccinatiegraad nu veel hoger is onder jongeren). Aandacht voor handhaving door sectoren zelf en overheid helpt bij het vergroten van het draagvlak.
- Voor het draagvlak is het ook verstandig om te benadrukken dat de inzet voor een beperkte duur is en dat er regelmatig opnieuw beoordeeld wordt of er ook het CTB kan vervallen.
- Er zullen in de samenleving grote zorgen zijn als het met de CTB ook weer mogelijk is om in de (nacht)horeca de anderhalve meter los te laten. Het draagvlak hiervoor zal bij een aanzienlijk deel van de samenleving dan ook naar verwachting zeer beperkt zijn. Tegelijkertijd wil een deel van de samenleving juist dat ook dit deel van de horeca weer open zal zijn.

Horeca

- Naar verwachting is voor veel mensen niet meer duidelijk waarom de resterende maatregelen voor de horeca (vervroegde sluitingstijd en verbod op entertainment zoals schermen) in deze fase nog bijdragen aan het beperken van de verspreiding van het virus. Intrekken zal kunnen rekenen op draagvlak.

Thuiswerkadvies

- Deze maatregel wordt door een steeds kleinere groep mensen nageleefd. Voor werknemers die deze maatregel wel naleven is de impact (ook sociaal) groot.
- Naar verwachting is voor veel mensen niet meer duidelijk waarom het thuiswerkadvies in deze fase nog bijdraagt aan het beperken van de verspreiding van het virus.
- (Deels) intrekken zal kunnen rekenen op draagvlak.

Binnenlands reisadvies

- Deze maatregel wordt door een steeds kleinere groep mensen nageleefd.
- Naar verwachting is voor veel mensen niet meer duidelijk waarom dit advies in deze fase nog bijdraagt aan het beperken van de verspreiding van het virus.
- Intrekken zal kunnen rekenen op draagvlak.

Dep. ~~Vertrouwelijk~~

Hoofdpijnen Uitvoeringstoets: NKC (II van II)

Opiniebeeld (meting: 9 en 10 augustus)

- Eerst verwachte versoepeling is verruimen openingstijden van horeca; afstand houden is meest gewenste versoepeling.
- Slechts één op de tien mensen denkt dat er vanaf 14 augustus al meer versoepelingen mogelijk zijn. Bijna vier op de tien mensen verwachten pas later dan oktober 2021 meer versoepelingen.
- Men is sceptischer over het afschaffen van alle maatregelen. Vergeleken met begin juni denken nu twee keer zo veel mensen dat er altijd bepaalde maatregelen nodig zullen blijven (gestegen van drie naar zes op de tien).
- Vrijwel alle basisregels blijven belangrijk volgens deze groep, handen wassen en vaccineren hebben prioriteit.
- Het belang van 1,5 meter afstand houden lijkt iets toe te nemen, maar de naleving ervan neemt juist af.
- Ruim de helft vindt dat de Rijksoverheid niet meer en niet minder maatregelen moet treffen om verdere verspreiding van corona tegen te gaan. Dat ligt lager dan eind juni, toen nog twee derde dit vond. Drie op de tien mensen vinden juist dat de Rijksoverheid (veel) meer maatregelen zou moeten treffen, dat is twee keer hoger dan begin juni. 15% vindt dat er (veel) minder maatregelen getroffen moeten worden, dat is gelijk gebleven.
- Een derde vindt dat de Rijksoverheid te snel versoepelt. Dat is gelijk gebleven vergeleken met eind juni, maar wel hoger ten opzichte van begin juni, toen nog twee op de tien mensen dit vonden. Twee op de tien vinden niet dat er te snel wordt versoepeld (was vier op de tien begin juni) en vier op de tien zijn hier neutraal in.
- Het draagvlak voor de maatregelen blijft gelijk.
- Men is vaker het overzicht kwijt van de geldende regels.
- Bijna de helft van de Nederlanders is het eens met de stelling dat een vaccinatieplicht in Nederland goed zou zijn. Een kwart is hier neutraal in en bijna drie op de tien mensen zijn het hier niet mee eens.
- Daarnaast vindt de helft dat er voor gevaccineerden meer mogelijk zou moeten zijn dan voor niet-gevaccineerden. Drie op de tien mensen zijn hier neutraal in en bijna twee op de tien zijn het hier niet mee eens.

Dep. Vertrouwelijk

Omgevingstoets buitenland

Maatregelen BEL/FRA/DUI/VK/DK	NL	BEL	FRA	DUI	VK	DK	
Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> Op 10-7 zijn een aantal recente versoepelingen met het gebruik van toegangstesten opgeschort. 13-08 vindt opnieuw besluitvorming plaats over de maatregelen. 	<p>Op 27-6 is de tweede stap uit het zomerplan in werking getreden. Veel versoepelingen vergelijkbaar met NL, ook thuiswerken is niet langer verplicht. Door het oprukken van de Delta variant heeft het overlegcomité het behouden van afstand en het dragen van mondkapjes nog eens benadrukt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Binnenruimten, ziekenhuizen, treinen etc. zijn alleen toegankelijk met een coronatoegangsbewijs. Alle zorgmedewerkers moeten zich verplicht laten vaccineren 	<ul style="list-style-type: none"> Per 30-6 loopt de noodknop af. Tot een 7 dagen incidentie onder de 100 beslissen de deelstaten zelf over de coronamaatregelen. Op 23-8 wordt het coronatoegangsbewijs ingevoerd in verschillende sectoren (horeca binnen, sporten binnen, evenementen, bezoek van contactberoepen, bezoek van ziekenhuizen en verpleeghuizen) mogelijk zijn. 	<ul style="list-style-type: none"> Per 19-7 zijn alle COVID19 maatregelen losgelaten in het VK 	<p>In Denemarken mag bijna alles weer, mits men een coronatoegangsbewijs kan laten zien.</p>	
Incidentie ** & Vaccinatiegraad#	<ul style="list-style-type: none"> *Het VK levert alleen een 7 dagen incidentie. **De waardes zijn van het ECDC afkomstig en zijn van week 29 en 30 bekend (19-7 t/m 1-8). 	<ul style="list-style-type: none"> Vaccinatiegraad: 84,8% 1 dosis; 66% volledig gevaccineerd Incidentie: 399,15 per 100.000 inwoners per 14 dagen 	<ul style="list-style-type: none"> Vaccinatiegraad: 83,6% 1 dosis; 74% volledig gevaccineerd Incidentie: 186,94 per 100.000 inwoners per 14 dagen Door de Deltavariant is er sprake van een stijgende incidentie 	<ul style="list-style-type: none"> Vaccinatiegraad: 80,6% 1 dosis; 61,4% volledig gevaccineerd Incidentie: 414,27 per 100.000 inwoners per 14 dagen Door de Deltavariant is er sprake van een licht stijgende incidentie 	<ul style="list-style-type: none"> Vaccinatiegraad: 73,9% 1 dosis; 62,6% volledig gevaccineerd Incidentie: 32,32 per 100.000 inwoners per 14 dagen Door de Deltavariant is er sprake van een licht stijgende incidentie 	<ul style="list-style-type: none"> Vaccinatiegraad: 88,9% 1 dosis; 74,5% volledig gevaccineerd Incidentie: 269,8 per 100.000 inwoners per 7 dagen (NHS). 	<ul style="list-style-type: none"> Vaccinatiegraad: 86,3% 1 dosis; 67,8% volledig gevaccineerd Incidentie: 198,20 per 100.000 inwoners per 14 dagen Door de Deltavariant is er sprake van een licht stijgende incidentie
Nachtclubs & Evenementen	<ul style="list-style-type: none"> Nachtclubs zijn per 10-7 weer gesloten. Voor doorstroomlocaties geldt de norm van 1 bezoeker per 5 vierkante meter. Evenementen kunnen alleen geplaatst worden op 1,5m afstand plaatsvinden. Met gebruik van toegangstesten geldt voor 1-daagse evenementen een 	<ul style="list-style-type: none"> Nachtclubs zijn gesloten Evenementen: Vanaf 1500 personen kan er gebruik gemaakt worden van het Covidsafe certificaat. Per 13 augustus geldt dit alleen voor buitenevenementen. vanaf 1 september geldt dit ook voor binnenevenementen. Markten, jaarmarkten en kermis mogen open. In juli en augustus zijn mondkapjes verplicht. 	<ul style="list-style-type: none"> Nachtclubs & Horeca zijn open voor personen met een coronatoegangsbewijs 	<ul style="list-style-type: none"> Nachtclubs zijn in sommige deelstaten open. Per 23/8 is een coronatoegangsbewijs nodig om aan een evenementen en feesten deel te nemen. 	<p>Open. Wel kan er op regionaal niveau worden besloten om aanvullende maatregelen (afstandsnorm etc.) in te voeren.</p>	<p>Nachtclubs zijn gesloten. Met het gebruik van een coronatoegangsbewijs zijn evenementen wel toegestaan.</p>	

Vervolg	NL	BEL	FRA	DUI	VK	DK
Onderwijs	KO, PO &VO open. MBO open met afstandsregels. HBO&WO open met zelftesten	PO volledig open, VO en HO gedeeltelijk open	KO open. PO/VO/HO deels open	Open; mogelijk plaatselijk nog restricties.	PO/KO/VO open	Open; regionale verschillen
Winkels & Horeca	Horeca open onder voorwaarden: <ul style="list-style-type: none"> Open tot 00:00uur. Placeringsplicht & 1,5 meter afstand verplichting Max capaciteit= 100% met 1,5 meter afstand verplichting. 	Per 27/6: Horeca: <ul style="list-style-type: none"> Maximaal 8 personen per tafel. Tafels mogen met 1 ander huishouden gedeeld worden Open tot 01:00 Banketten en Recepties kennen geen maximaal aantal aanwezige personen meer. 	Winkels en binnenmarkten: <ul style="list-style-type: none"> 1 klant per 4 vierkante meter. Winkelcentra: <ul style="list-style-type: none"> Alleen toegankelijk met een health pass. Horeca: <ul style="list-style-type: none"> Alleen toegankelijk met een health pass. 	<ul style="list-style-type: none"> Horeca en detailhandel open, er zijn verschillen per deelstaat 	Open per 19-7	Open, inclusief terrassen. Horeca binnen alleen toegankelijk met Coronapaspoort(negatieve test of vaccinatie). Sluitingstijd is 02.00 uur.
Niet-medische contact-beroepen	Open	Open (m.u.v. sekswerkers)	Open	Open, vanaf 23-8 alleen met een coronatoegangsbewijs.	Open	Open
Kleurcode volgens Buitenlandse zaken/ kleurcode volgens ECDC	NVT/ Rood	Geel/ Oranje.	Geel / Oranje, rood & donkerrood.	Groen/Groen (De deelstaat Hamburg is geel)	Oranje/ NVT	Geel/ Oranje: Mydtylland, Syddanmark en Sjælland. Rood: Hovestaden & Nordjylland.
Reisadvies	Geen generiek reisadvies. Er is een reisadvies per land.	Reizen is mogelijk, maar wordt afgeraden. Bij terugkeer moet men mogelijk in quarantaine. Aan de hand van een passagier locatie formulier (PLF), wordt besloten of iemand in quarantaine moet.	Geen generiek reisadvies. Er is een reisadvies per land. Bij aankomst/terugkeer uit een oranjegebied moet men 7 dagen in quarantaine als men niet volledig gevaccineerd is. Dit geldt <u>niet</u> voor Nederlanders omdat Nederland op groen staat. Reizen naar Frankrijk is alleen met een geldige reden mogelijk. Bij aankomst moet men 10 dagen in quarantaine.	Geen generiek reisadvies, maar reisadvies per land. Bij terugkeer en inreis gelden strenge quarantaine regels voor mensen zonder herstel- of vaccinatiebewijs. Er wordt bovendien bezien of terugkerende vakantiegangers in quarantaine moeten, ongeacht de vaccinatie/herstel.	Het wordt ontraden om op vakantie te gaan. Mensen die uit rode landen komen, mogen het VK alleen in als ze ook de nationaliteit van het VK hebben. Bij terugkeer uit een oranje land moet men verplicht 10 dagen in quarantaine (mogelijk in een hotel op eigen kosten).	Geen generiek reisadvies, maar reisadvies per land. Bij terugkeer/aankomst uit een geel gebied (Nederland) is een test voor aanvang van de reis en na aankomst verplicht. Quarantaine is dan niet verplicht. Als men volledig is ingeënt of herstelt is, vervalt de test verplichting. Vanaf oranje geldt een quarantaineverplichting van 10 dagen.
1,5e meter maatregel	Op 13 augustus is besluitvorming voorzien over de 1,5m.	Het bewaren van 1,5m afstand wordt nog steeds aanbevolen, wijzigingen niet voorzien.	Het bewaren van 1,5m afstand wordt nog steeds aanbevolen, wijzigingen niet voorzien.	Afstandsgebod zolang er sprake is van een landelijke epidemische situatie.	Vervalt per 19-7.	Wordt nog steeds aanbevolen om waar mogelijk 2 meter, maar altijd ten minste 1 meter afstand te houden.

Dep. Vertrouwelijk

Regels voor inreizenden uit Nederland.

Nederland	NVT.	Italië	Voor een reis naar Italië is een PCR-test van maximaal 48 uur oud of een snelle antigeentest van maximaal 48 uur oud verplicht, als men geen herstel-of vaccinatiebewijs heeft.
België	Bij een verblijf van langer dan 48 uur moet er een negatieve PCR-test van maximaal 72 uur oud voorgelegd worden, als men geen vaccinatie-of herstelbewijs heeft.	Luxemburg	Voor een reis naar Luxemburg is een PCR-test van maximaal 72 uur oud verplicht, als men geen herstel-of vaccinatiebewijs heeft. <i>Dit geldt alleen voor vliegreizen.</i>
Frankrijk	Voor een reis naar Frankrijk is als men geen herstel-of vaccinatiebewijs verplicht om een test van niet ouder dan 24 uur voor te kunnen leggen.	Oostenrijk	Voor een reis naar Oostenrijk geldt het volgende: Indien men niet gevaccineerd is en/of per vliegtuig naar Oostenrijk reist, is een PCR-test van maximaal 72 uur oud of een snelle antigeentest van maximaal 48 uur oud verplicht.
Duitsland	Nederland is geen hoog risicogebied meer. Nederlandse reizigers moeten niet meer in quarantaine. Wel moet men nog een negatieve test voorleggen als men geen bewijs van vaccinatie of een herstelbewijs voor kan leggen.	Spanje	Voor een reis naar Spanje is een PCR-test van maximaal 72 uur oud of een snelle antigeentest van maximaal 48 uur oud verplicht, als men geen herstel-of vaccinatiebewijs heeft.
Verenigd Koninkrijk	Momenteel staat Nederland op de 'Amber list'. Dit houdt in dat mensen die vanuit Nederland naar het VK reizen voor vertrek een negatieve test moete hebben. Bij aankomst moet men 10 dagen in quarantaine. Op dag 2 en dag 8 van de quarantaine moet men een verplichte zelf betaalde test ondergaan.	Zweden	Voor een reis naar Zweden is een PCR-test van maximaal 72 uur oud of een snelle antigeentest van maximaal 72 uur oud verplicht, als men geen herstel-of vaccinatiebewijs heeft.
Denemarken	Voor een reis naar Denemarken is een PCR-test van maximaal 72 uur oud of een snelle antigeentest van maximaal 48 uur oud verplicht, als men geen herstel-of vaccinatiebewijs heeft.	Zwitserland	Voor een reis naar Zwitserland geldt het volgende: Indien men niet gevaccineerd, niet hersteld of jonger dan 16 jaar is en per vliegtuig naar Zwitserland reist, is een PCR-test van maximaal 72 uur oud of een snelle antigeentest van maximaal 24 uur oud verplicht.
Ierland	Voor een reis naar Ierland is een PCR-test van maximaal 72 uur oud verplicht, als men geen herstel-of vaccinatiebewijs heeft.		